

23. 9. 2014

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Změny v oblasti sankcionování správního deliktu: umožnění výkonu nelegální práce

Hojně diskutovanou problematikou je v oblasti pracovního práva výkon nelegální práce. Pojem nelegální práce je definován v zákoně o zaměstnanosti č. [435/2004](#) Sb., a to konkrétně v § 5 písm. e).

Nelegální práci se rozumí zejména výkon závislé práce fyzickou osobou mimo pracovněprávní vztah, dále také výkon práce cizince v rozporu s vydaným povolením k zaměstnávání, či bez něj, nebo výkon práce cizince v rozporu se zaměstnaneckou kartou vydanou dle zákona o pobytu cizinců na území České republiky, či výkon práce cizince v rozporu s modrou kartou.

Již v minulosti byl kritizován systém sankcí za výkon nelegální práce, resp. zejména minimální spodní hranice pokuty za správní delikt spáchaný podnikatelem spočívající v umožnění nelegální práce ve výši 250.000,- Kč. Zejména v podnikatelské sféře, ať již podnikající fyzické osoby, či právnické osoby bylo častokrát avizováno, že v některých případech má minimální výše pokuty pro dotčené subjekty likvidační dopad.

Argumentem zákonodárce pro zakotvení minimální spodní hranice pokuty za výše uvedený správní delikt byla nedostatečnost doposud ukládaných sankcí.

V důsledku novelizace zákonem č. [136/2014](#) Sb., kterým se mění mimo jiné zákon č. [435/2004](#) Sb., o zaměstnanosti, dochází s účinností k 1.1.2015 ke změně výše minimální spodní hranice za správní delikt umožnění výkonu nelegální práce spáchaný právnickou osobou či podnikající fyzickou osobou, tedy § 140 odst. 4 písm. f) zákona o zaměstnanosti, a to na částku 50.000,- Kč.

V kontextu výše uvedeného lze za zlomový v této souvislosti označit **nález Ústavního soudu sp.zn. Pl. ÚS 52/13 ze dne 9.9.2014 vyhlášený dne 16.9.2014** (dále jen „nález“).

Plénium Ústavního soudu se zabývalo návrhem na posouzení ústavnosti dolní hranice výše pokuty za správní delikt nelegálního zaměstnávání spáchaný podnikatelem ve výši 250.000,- Kč (resp. ústavnost znění ustanovení § 140 odst. 4 písm. f) zákona o zaměstnanosti před jeho novelizací).

Dané řízení u Ústavního soudu bylo zahájeno na návrh Městského soudu v Praze, za účasti Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky a Senátu Parlamentu České republiky a za vedlejšího účastenství Krajského soudu v Hradci Králové. V předmětném řízení jde skutkově o případ, kdy veřejné obchodní společnosti byla uložena pokuta ve výši 300.000,- Kč za umožnění nelegální práce dvěma cizincům ukrajinského původu, neboť vykonávali na základě uzavřené pracovní smlouvy jeden den práci v rozporu s vydaným povolením k zaměstnání.

V rámci daného řízení bylo argumentováno zejména tím, že pokutu lze považovat za zásah do ústavněprávní dimenze, která zasahuje do majetkové sféry kontrolované osoby. Skutečnost, že je stanovena minimální spodní hranice vede k paušalizaci závažnosti protiprávního jednání, což vede k omezení možnosti správního orgánu přihlédnout ke konkrétním okolnostem případu, osobě delikventa a jeho poměrům. Stanovení dolní hranice sankce neumožňuje přiměřenost zásahu vůči delikventovi. Vedlejší účastník argumentoval tím, že „...část ustanovení § 140 odst. 4 písm. f) zákona o zaměstnanosti („nejméně však ve výši 250.000,- Kč“) nerespektuje zásadu, aby uložení pokuty, byť v minimální výši, nebylo pro delikventa likvidační; jedná se o takový zásah do majetkových práv jednotlivce, který vzhledem ke své intenzitě představuje narušení zmíněného článku a současně zakládá porušení čl. 1 Listiny, neboť způsobuje zásadní nerovnost subjektů v oblasti sociální.“ Vedlejší účastník také zmiňuje dopad sankce, tedy fakt, že nepřiměřená pokuta může přivodit platební neschopnost podnikatele, ukončení jeho podnikatelské činnosti nebo může mít jeho majetková situace přímý vliv na jeho rodinu.

Obecně platí, že sankce musí být přiměřená po zohlednění mimo jiné objektivní i subjektivní stránky deliktu. Vzhledem k tomu, že je stanovena minimální hranice sankce za výše zmíněný správní delikt, jsou menší podnikatelé vystaveni riziku, že případná sankce pro ně bude likvidační. Za předpokladu, že by bylo přihlíženo v rámci správního uvážení ke všem okolnostem případu, byla by v některých případech pokuta jistě nižší než částka 250.000,- Kč.

Ústavní soud tak shledal ustanovení § 140 odst. 4 písm. f) zákona o zaměstnanosti ve znění před jeho novelizací ve slovním spojení „nejméně však ve výši 250.000,- Kč“ v rozporu s Listinou základních práv a svobod, a to zejména v rozporu s článkem 1, článkem 4 a článkem 11 odst. 1 a dále v rozporu s čl. 1 Dodatkového protokolu č. 1 k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod, s odůvodněním, že výše spodní hranice pokuty omezuje správní orgány přihlédnout ke všem okolnostem případu, osobě pachatele správního deliktu a jeho poměrům.

Ústavní soud ve svém nálezu uzavřel, že minimální spodní výše pokuty za výše uvedený správní delikt není přiměřená a zrušil tak ke dni vyhlášení nálezu ve Sbírce zákonů ustanovení § 140 odst. 4 písm. f) zákona o zaměstnanosti, ve znění zákona č. 367/2011 Sb. a zákona č. 1/2012 Sb, ve slovech „nejméně však ve výši 250.000,- Kč“). Dle tiskové mluvčí Ústavního soudu Miroslavy Sedláčkové tak „Od vykonatelnosti nálezu do nabytí účinnosti novely zákona o zaměstnanosti (jinými slovy do 1.1.2015), popřípadě jiné úpravy textu § 140 odst. 4 písm. f) zákona o zaměstnanosti, tak nebude dolní hranice pokuty stanovena vůbec. Bude pak věcí zákonodárce, aby po zrušení slov „nejméně ve výši“ v předmětném ustanovení jeho textu stylisticky upravil.“

Mgr. Markéta Havlasová,
advokát

[ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ JELÍNEK s.r.o.](#)

Pardubice-Dražkovice 181
533 33 Pardubice

Tel.: +420 466 310 691

Fax: +420 466 310 691

e-mail: advokati@advokatijelinek.cz

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Velké tápání okolo švarcsystému](#)
- [Dva problémy s pracovní pohotovostí](#)
- [Příkaz a příkaz na místě v přestupkovém řízení vedeném orgány inspekce práce](#)
- [Nová úprava kvalifikovaných zaměstnaneckých opcí](#)
- [Zákon o jednotném měsíčním hlášení zaměstnavatele vstupuje v účinnost](#)
- [Souběh funkce statutárního orgánu a pracovněprávního vztahu - judikaturní vývoj](#)
- [Nejvyšší soud: Příspěvek na penzijní připojištění se řadí mezi pracovní a mzdové podmínky](#)
- [Změny nejen parametrů exekučních srážek pro rok 2026](#)
- [Transparentní odměňování](#)
- [K osobnímu příplatku v platové sféře](#)
- [Odvolání vedoucího zaměstnance z funkce a některé související otázky z HR praxe](#)